

FN's Underhålls-
Organisation
i Katanga, Kongo

* * *

Organiserad av den svenska FN-styrkan

1962 - 1964

***Dokumentationen
framtagen av:***

Bertil S Jernberg

***Chief Ordnance Section,
Kamina Base och ansvarig
för organisationens genomförande.***

FN's underhållsorganisation i Kongo 1961-64

av kapten Bertil S Jernberg

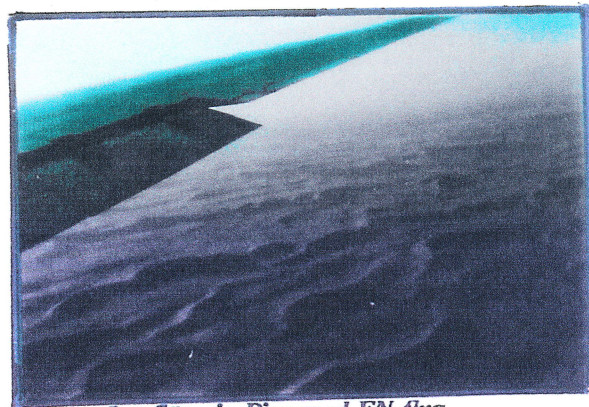
Artikelförfattaren

Upptakten

En dag under hösten 1961 fick jag ett telefonsamtal från (AST/FN) och en av de trevliga rekryterarna av FN-trupp, byrådirektören vid FN-avdelningen **Jan-Erik Lagercrantz**, som förklarade att eftersom jag tillhör en av de 8 st, som har den kombinerade motor- och tygofficersutbildningen, så ville FN-avdelningen göra en förfrågan om jag var villig att ta en tjänstgöring under ett halvår i FN-styrkan i Kongo. Det sades inget då, om att den jag skulle ersätta var, major **Gerhard Gallon**, som hade blivit skjuten. Jag hade just avslutat en långfilmsproduktion "**Hällebäcks gård**" - så varför inte. Jag fick 5 dagar på mig för beslut, jag hade dessvärre blivit påmind om händelser inom FN, eftersom FN's generalsekreterare **Dag Hammarskiöld** hade blivit dödad i en flygolycka i Afrika under samma dag vi hade premiär på rubricerade film - en katastrof inte bara för FN utan för oss, då publiken uteblev i sin sorg.

Hur man föreställt sig Congo

Jag flög via Pisa med FN-flyg

Nedresan och den första kontakten med Kongo.

Via tåg till Pisa kom jag med flyg så småningom till Leopoldville i Kongo och sedan därifrån med flyg till Elisabethville, där den svenska bataljonen blivit placerad.. Det var ingen fredlig plats man hade hamnat på. Den svenska bataljonen hade fått ett "**campliknande**" område för sin förläggning omgiven av "**Tshombes krypskyttar**", som sköt på allt som var åtkomligt i "**campen**". Med andra ord, de villor vi befäl var tilldelade, som låg utanför "**Campen**", var inte att tänka på att bo i. Vi blev kvar inom området en tid och ett minne vi kommer att bära med oss hela livet är de **3 veckor** vi endast hade "**Peni (potatispulver) och bacon**" till alla mål. Jag vet inte om det var mest synd om oss, som var tvingade att äta det som sattes fram eller de olyckliga kockarna, som bara hade den nämnda **reservprovianten** att tillgå.

Hur var organisationen för den svenska FN-styrkan

Vår chef Jonas Waern hade gripits av någon form av "Elefantiasis", då han hade varit chef för en tidigare Kongo-bataljon här nere (XII K). Han delade på vår bataljon (XIV K) för att få två bataljoner under sitt kommando. Han hade nog dessutom varit *sjuk den dagen, då hans utbildning hade berört vad "underhållet" betyder för ett förbands stridsduglighet.*

Den svenska bataljonen hade kommit till Kongo mer eller mindre som en "Polisbataljon" med en vapenutrustning, som i huvudsak bestod av *kpist m/45*. Jag delar mångas uppfattning, att det vapnet duger inte ens som ett "kastvapen". Bataljonens "underhåll" var i det närmaste obefintligt, varför vi var hänvisade till vissa *utländska* underhållsförband under *FN-flagg*, som exempelvis ett "Italienskt sjukhus" och ett indiskt "Supply-förband".

Batch XIVK övl Figge Follin

Elisabethville: "Tshombes Camp Masar"

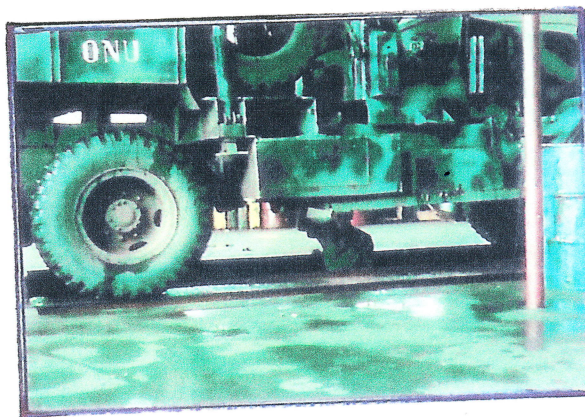
I den allmänna förvirringen skapade vi ett underhåll.

Information och lägesorienteringar var så bristfälliga, så man kände sig mer som ett störningsmoment, då man tog upp underhållsfrågor med den s.k. Sektorchefen Waern. Den som skulle vara *chef för sektion II hade blivit tillfångatagen under ett mer eller mindre privat besök inne i staden Elisabethville och hölls fången i Tshombes militärbas "Camp Masari"*. Då han så småningom blev frisläppt, var han i sitt "chockade" tillstånd mer intresserad av att resa hem för att få en klocka i present för sin fångenskap än de underhållsproblem vi drogs med i bataljonen.

Den enligt "rullan" den stf bataljonschefen "Figge Folin" var av sektorchefen Waern satt som en av bataljonscheferna, enligt Waerns konstruktion och kunde med sin klokhet styra över den del han hade fått ta hand om.

Underhållssidan börjar växa fram.

Reparationstjänsten fanns inget annat att tillgå än vad bataljonen själv kunde organisera fram. Tillsammans med den civila FN-sidan kunde vi köpa fordon från den för oss kända bilfirman *Philipsons*, som även var väl representerad i Belgiska Congo. Vi la beslag på en bensinmack (*FINA*) alldeles utanför vår *Camp*, som blev bataljonens *Reptross*.

Reptrossen placerades i FINA-macken

Under hand skaffade vi oss olika kanaler för att nå en dräglig tillvaro. Bataljonen hade fått "*Baluba-lägret*" på halsen, som var en synnerligen stor belstning. Jag går inte in på den delen nu, utan efter några månader i Elisabethville fick vi förflyttningsorder av hela bataljonen till "*Kaminabasen*".

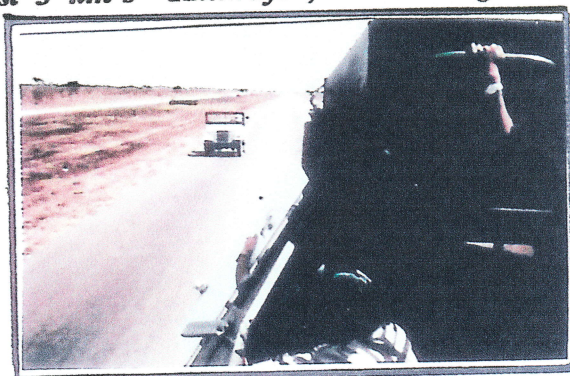

Karta över Natobasen i Kamina

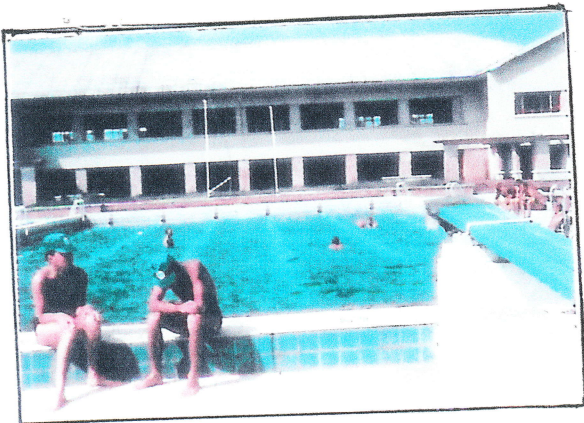
NATO-basen i Kamina.

Den som skapat och planerat Kaminabasen måste ha haft en "*lupp*" för att hitta denna unika plats i det centrala Afrika. Basen, som överlämnades till *FN*, ligger på ca *1100 meter* över havet några mil norr om staden *Kaminaville*. Basområdet är ca *500 kvadratkilometer* och består av två separata baser, en flygbas med *2 st 3 km's "Runways"*, stora *Hangarer*, *Flygplatsbyggnad* med *Kontrolltorn*, *Brandstation*.

Flygbasen kallas för *Bas I*, den andra basen är en *Armébas* och kallas för *Bas II* och sammanbinds med *Bas I* genom en dubbelfilig motorväg på *16 km*. KAMINABASEN har ett eget *vattenkraftverk* (80 km från basen), men inom basen finns en reservkraftanläggning för de båda baserna om vattenkraftverket (*Kilobi*) skulle slås ut.

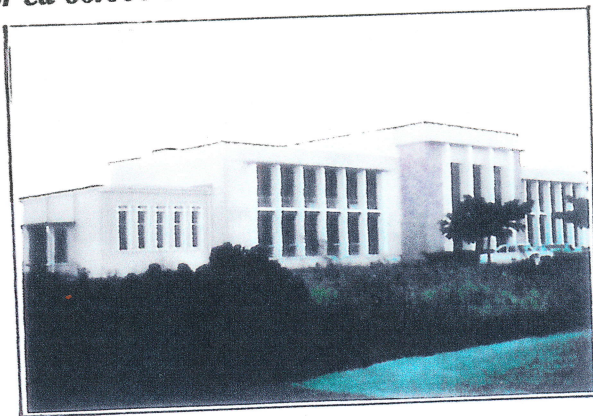
En motorväg sammanbinder Baserna

En av Basens två Mässanläggningar

För att kunna "serva" denna jätteanläggning fanns det vid FN's övertagande en infödningsby inom basen för ca 5000 Katangeser med marknader osv. När basen byggdes efter WW II var kostnaden ca 400 miljoner US-dollar och förvaltades av belgarna. Basen var förberedd för att ta emot den *belgiska Statsleningen* om ett 3:e världskrig skulle bryta ut.

I Bas II finns stora *underhållsverkstäder*, en *bio* med 1000 platser, en stor anläggning för *Fallskrämsjäger-utbildning*, en omfattande *Farm* (för färskvaror), en stor *Mässanläggning* med *swimmingpool*, samma som finns i de båda Baserna och slutligen en "*Bungalowbebyggelse* för ca 60.000 bäddar".

Basens Civila HQ förberett för belgarna

Rotationen till Kaminabasen.

Vår omfattande utrustning på 100-tals ton

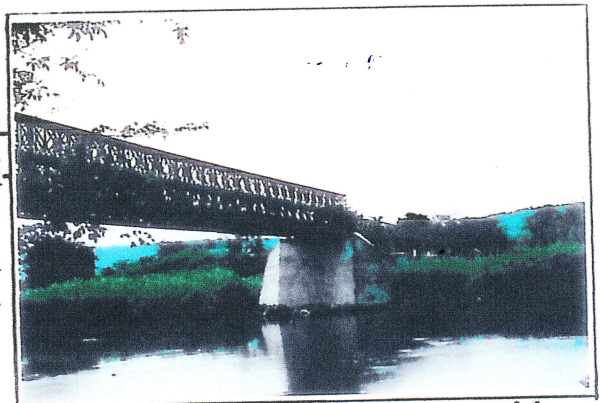
Jag ansåg att det var ett måste, att med alla medel få fram fordon till Bataljonen då det inte fanns några fordon till oss i *Kamina*. Däremot fanns det gått om rep.objekt intill den stora verkstadshallen för motorfordon. Någon *förståelse* från sektorchefen Waerns sida för vårt "*Trängtänkande*", att förse förbandet med möjliga fordon, fick vi aldrig, men däremot - förslag till *bestraffning* för mitt initiativ, som låg utanför Waerns tänkande. Tala om felrekryterad chef.

Tågtrafiken från Elisabethville till *Kamina-basen* (ca 400 km) hade inte kommit igång ännu, varför vi var hänvisade till FN's tillgängliga flygplan för vår omfattande utrustning. De enda flygplan vi kunde få disponera var DC 3:or & Curtis-flygplan. Utöver vår personal och utrustning så lyckades jag, som transportofficer för hela operationen, få med 18 Willys-jeepar i ett par Curtisplan.

Reparationsobjekt i en s.k. Fordonskyrkogård

På basen fanns en *svensk Ingenjör-bataljon (Technical Team)* med i huvudsak civila tekniker från Sverige jämte civilanställda FN-tekniker med av FN inköpt utrustning för att hålla de omfattande *Underhållsverkstäderna*, som var i ett dåligt skick, igång. Som chef för detta *fristående* FN-förband, har från början av Congo-Operationerna, varit svensk.

Huvuduppgiften var att reparera tung materiel

Drömmen för en "Trängare" kunde starta.

Fanöverlämningen till Överste Naucclér

I och med att det blev Sektor/bataljonchefs byte fick vi en *klok officer* med stor utlands-erfarenhet i *överste Sten-Egert Naucclér* så nu kände vi, att alla våra ansträngningar uppskattades, för att få *Kaminabasen* till en mönsteranläggning med resurser för att möta den uppladdning, som låg framför oss, för att slutligen göra upp med *Tshombe*. FN hade dessutom funnit vägarna till USA's stöd till *CONGO OPERATIONEN (ONUC)*

"RADIO KAMINA" - en möjlighet att höja samhörigheten.

Jag vill nämna som ett *observandum*, att vi fann snart, att *etern* var fullständigt tom. Vi kunde med hjälp av en kraftig *kortvågsradio* få in "*Radio Springbock*" i *Syd-Afrika* och en sådan fanns bara *en* och då på Basens "*Signal-Center*".

Eftersom *överste Naucclér* var öppen för det mesta av idéer, som kunde muntra upp personalen i Basen, gav han mig tillstånd att resa till Sverige för att med mina kontakter "*Tigga ihop en Mellanvågs-radio-anläggning*".

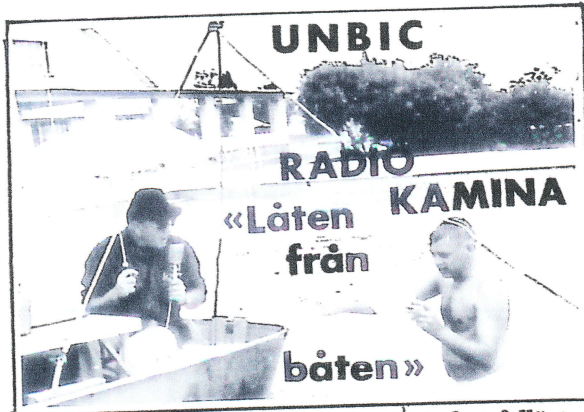
Efter ett par veckor kunde jag med FN-flyg ta mig tillbaka till Kaminabasen och med mig hade jag från *Sveriges Radio* en komplett *studio-utrustning*, samma som användes under *VM 58* av de internationella rapportörerna. En *sändarutrustning* likt den som de stora fartygen har (Antenn-systemet fanns redan på basen). Det nedlagda *Radio Nords skivarkiv* och ett dokument ifrån *STIM*, att vi var befriade från *STIM-avgifter* vid våra kommande sändningar. Radiotillverkaren *LUXOR* skänkte oss *500 batteridrivna radioapparater*, som fördelades på *förbanden*.

TRÄNGENS MOTTO, att två bär den tredje ändrade vi med framgång till: DET OMÖJLIGA GÖR VI OMGÅENDE - Underverk tar något längre tid, och det fick gälla Congo-operationen tiden ut.

Kort efter min ankomst kunde vi få igång sändningarna med personal ur vår bataljon och en del specialister från övriga förband inom basen. Vi sände 84 timmar i veckan med nyhetssändningar på 4 språk. Genom våra kontakter hemma, kunde några av våra familjer bända svenska program, som sedan kördes nere i Kamina.

Programteknikern Leif Högberg i Studio

Från roddbåten i poolen kunde vi sända trådlöst

Det finns mycket att berätta om detta, men jag avrundar det med att säga, att vår kreativitet i *programutbudet* saknades verkligen inte. Vi tog t.ex. signaturen från Radio Nord's "Låten från båten" och eftersom det enda vatten vi hade i större skala var en av våra pooler, där jag placerade mig i en roddbåt dit pojkarna kunde simma till, för att önska sig sin låt.

* * * * *

FN-Insatsen i Katanga rustar upp.

Kaminabasen blev ett centrum för denna upprustning. Nu tillfördes Basen flera nya kontingenter. Ett Motoriserat Norskt Luftvärnskompani, En Ghaniansk Infanteribataljon, en inhemsk ANC Infanteribataljon. Flyget förstärktes utöver den svenska F22 flotiljen (11 Tunnor) med en Filipinsk division (5 Sabre), en Iransk division (5 Sabre) och en Etiopisk division (5 Sabre).

Den nyanlända Norska Bataljonens parad för Sektorchefen

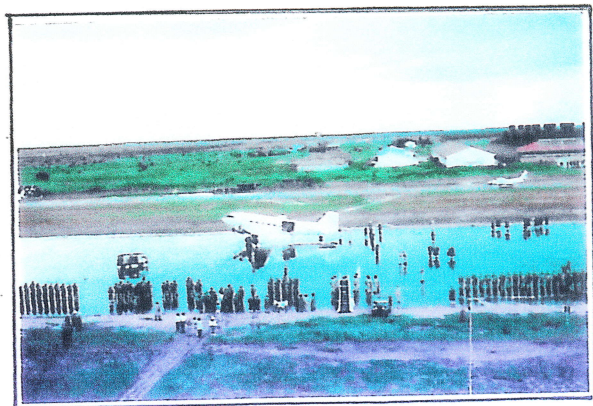
Inom Basens underhåll gjordes det stora förändringar organisatoriskt. Utöver att jag var *tyg- och motorofficer* tog jag över *intendentursidan*, vilket innebar en bättre samordning av våra resurser inom underhållet, samtidigt som jag blev chef för *Bataljonens Trosskompani*. I samband med ett nytt Sektorchefsbyte till *överste Olle Hederen*, som blev *Basecommander* för alla förbanden i området utnämndes jag till *Commanding Officer Ordnance Section* med ett totalansvar för att sätta upp och organisera *logistiksidan* för "Upprensningsaktionen mot Tshombe's kvarvarande stridskrafter i Katanga".

Förutsättningarna var att organisera dels en fast *Underhållsorganisation* i Kaminabasen och en rörlig *Underhållsenhet* som kunde följa den anfallande *Brigaden*, som bestod av en svensk *Pansarskyttebataljon* och två *Skyttebataljoner* (Ghana & ANC). Ett rörligt Katangesiskt/Norskt *Poliskompani*.

BASORGANISATIONEN FÖR UNDERHÅLLET BESTOD AV:

En fast Motorfordonsverkstad

Transportenhet med DC 3:or

- * Pakistansk Ammunitionspluton med ansvar för Basens Ammunitionsdepå.
- * Indisk Intendenturpluton med ansvar för livsmedelstjänsten & depån.
- * Ett fast Sjukhus med en mix av Norska, Danska och Svenska läkare. De kvinnliga sjuksystrarna var Nunnor från det befintliga Klostret.
- * En fast Motorfordonsverkstad under svensk ledning och en mix av svenska, filipinska & katangesiska mekaniker.
- * En Transportenhet med 3st DC3:or, en Lastbilspluton & en med blandade ford.
- * En drivmedelsdepå

Ett fast sjukhus

DET RÖRLIGA UNDERHÅLLS FÖRBANDET :

Var organiserad som en svensk *UH-bat* förstärkt inom flera områden. Vi var beordrade att ha 30 dagars UH-säkerhet (för hela brigaden). Anfallsmålet var *Kapanga* en gränsstad till *Angola d.v.s. 320 km bitvis väglös underhållsväg*.

Den svenske Arméchefen Tord Bonde inspekterar

Förbandet utsattes för oanade strapatser

Under det halvår jag hade på mig att organisera, utbilda och träna det rörliga *uh-förbandet*, som blev mycket uppmärksammat av såväl den svenske Arméchefen General *Bonde*, som de utländska besökarna. Generalen *Carl Erik Almgren* blev efter sin mycket detaljrika inspektion även "*Hederscommander*" av vårt förband *ORDNANCE COY.*

Vår välgörare General Carl Erik Almgren

Övlt Bengt Fredman "in action"

I slutet av 1962 hade vi hunnit få både en ny *Basecommander i överste Olle Hederén* och vår nye bataljonschef, *övt Bengt Fredman* som ledde brigadens anfall under *FN's Upprensningsaktion* av *Katanga* med vår svenska omgjorda bataljon till en *Pansarskyttebataljon*. *Bengt Fredman* är och förblir den mest *dugliga och lämpliga officer* jag tjänstgjort under, sedan jag startade min militära bana. Han var en sann "*Fältherre*".

Genom den kreativa anda som rådde under uppbyggnadsperioden av *Uh-förbandets* utrustning skapades t.ex. föregångarna till verkstads- & verktygsläpkärrorna (*TT16A+B*), då vi kapade skrotade lastbilar bakom hytten och använde flaken som tvåhjuliga släp med uppbyggda verkstadsenheter på.

En både organisatorisk och praktisk nyhet vi prövade var att Ammunitionspluton utrustades med en Ammunitionsersättningsgupp för "Storstridsdag" med 6 st ½ tons jeepar med två släp vardera. Varje ½ t släp var packat för en skytteplutons eller Grk / Pansarbilgrps storstridsdag.

En Ammunitionsjeep ½t med två släp

Något helt nytt för det svenska tänkandet, då det gäller underhållsförbandens "närskydd" ändrade vi radikalt på genom våra erfarenheter. Det är ju "fiendens underhåll", man vill åt i ett Stridsskede. I Sverige utrustade man Uh-förbandens kockar m.fl med ett gevär m/96 för att säkra sitt närskydd.

Det närskydd vi organiserade för vårt rörliga Uh-förband var, att tillföra förbandet en fristående Pansarbilpluton bestående av 4st amerikanska M/8:or + 1st M/3 för transport av förbandets Pionjärgrupp. Pionjärgruppen var den del av förbandet som kunde förbereda en lämplig landningsbana på Savannen för DC 3:orna, som dagligen försåg brigaden med färskvaror.

Amerikanska Pansarbilen M/8

Det rörliga UH-Förbandet bestod av:

- Stab med 50 watts radio	6 man	1 ½t jeep med ½ t släp, VW-buss, mc
- Sjukvårdsenh. med mindre op.möjl.		
3 läkare .	4 hkppiloter	25 " 4st sjtgb, 3st 3t tglb, 2st HKP S55
- Livsm.pluton med 30dag uhsäkerhet	64 "	32st 3t tglb Bedford, Dodge
- Verkstadsenhet med reservdelsbilar	18 "	5st tglb 3t med släp, 2st tglb Resd
		2st tglb Unimog för rep.patroller
- Bärgninggrupp	2 "	1st tgb 10t Brockway bärgare
- Ammunitionspluton	26 "	6 ½t jeep med 12st ½t släp, 5st tglb
		2st 1tons Landrover med 2 ½t släp
- Drivm.grupp	10 "	1st ½t jeep, 1st tglb tankbil 6 kubik,
		2st tglb drivm, dunk, 1st tglb, HKP driv
- Reservbilgrupp	16 "	2st ½t jeep. 2st 1t Landr. 4st tglb,
- Kokgrupp	4 "	1st tglb med US-bensinkök, 1st ½t
- Pansarbilpluton för närskydd	20 "	4st M/8, 1st M/3, 1st ½t tglb/Unimog
(Tillfördes uh-enheten först senare efter behov)		
- Bandvagnspluton för överskeppn.	25 "	7st pbv (USA M113), 1st 1t jeep, 1st tgb
		216 man, 12 tgb ½t, 56 tglb 3t, 22 specf., 2hkp

Exempel på Uh-förbandets Fordonspark

Exempel på UH-förbandets Fordonspark

Så var verkligheten igång.

Lackverkstaden hade utvecklats till en "mångsysslande" verksamhet av vår Basorganisationen. Vi tillverkade bl.a. "Befälsstandar" för de svenska kompanierna och chefspersonerna i både på stång och i plåt för respektive fordon.

Chefen för "Technical Teams" Befälsstandar

Den svenska "Pansarkilen" med Film-team startade

Klockan 05.00 den 31 december 1962 startade "Operation Kaminaville", brigadens anfall leddes av övlt Bengt Fredman med understöd av bl.a. F22 med sina J29:or. Anfallet var ett skolexempel på ett lyckat anfall utan förluster för vår del. Eftersom jag ingick i chefens "upplatsomgång" blev jag snart varse, att den s.k. beräkningen "Storstridsdag" var inget som gällde i det här sammanhanget. Ammunitionen för framför allt Pansarfordonen och 12 cm Grk-plutonen behövde ammunitionersättning

Då den rörliga *Ammunitionsgruppen* kom till depån, så oroade sig det pakistanske vakthavande officeren över att han inte *fått någon rekvisition* ifrån mig på den begärda leveransen. Via radion meddelade han, då jag insisterade på att han måste lämna ut ammunitionen *fort, "But Sir, you can die before I will receive your signature.* Jag svarade honom lätt irriterad: *You vill die, if you don't give us the ammunition we need, NOW.* Där ser man hur svårt det kan bli med flera olika nationers byråkrati, ty ur hans synpunkt, *hade han ju rätt*, det var första gången vi var tillsammans i strid. Vi fick till sist vad vi behövde.

Operationen mot Angola fortsatte.

Efter några dagars uppehåll i Kaminaville, fortsatte anfallet. Övlt Fredman hade bedömt att vi kunde med *stor överraskning* fortsätta anfallet. Ett bekymmer för oss i det eftersläpande "*Ordnance Coy*" var *radiotystnaden*, som rådde, då vi inte kunde hålla samma takt som den anfallande styrkan. *Underhållet* släpade därför efter. Ett antal fordon ur anfallsstyrkan hade fått problem, varför de hade läm-

nats kvar under vägen för att bli omhändertagna av oss. Hur som helst något försenade kom vi fram till *Kapanga* och hade därmed *tillryggalagt 320 km* på vägar, som bitvis inte fanns.

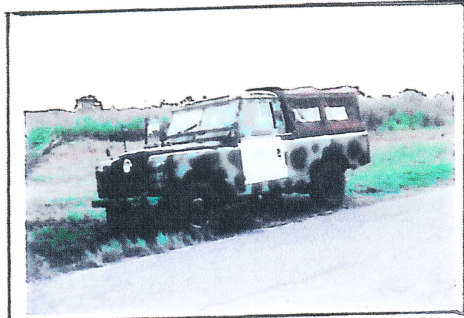
Genom de flertal "*eldöverfall*", som genom *helikopterspaningen* hade i tid upptäckts och blivit omhändertagna av *vårt närskydd* - varför vi hade fler fordon med oss till *Kapanga* än när vi startade, då vi tog hand om *fiendens Landrovers*.

Jag hoppas att jag med ovanstående redogörelse kunnat ge en bild av de svårigheter vi hade med att få *underhållsidan* att fungera, men det gjorde den till slut och visst var det fantastiskt, att få deltaga i en "*skarp*" operation visande vad vi "*TRÄNGARE*" kan åstadkomma när det gäller.

tuus amiens

Bertil S. Jernberg

Bertil S. Jernberg
CO Ord.Sec.

En fiende Landrover i våra färger

Infödda vägvisare tog oss fram där det var VÄGEÖST

Framgången var "KRAFTSAMLING"

För att belysa vilken omfattande vagnpark vi hade skrapat ihop, vill jag med nedanstående bilder ge exempel på dess omfattning tack vare ett fantastiskt arbete och uppfinningsrikedom hos de mannar jag hade under mitt befäl. Men utan USA's välvilliga inställning, hade vi inte haft den framgången vi fick i Congooperationens Slutskede.

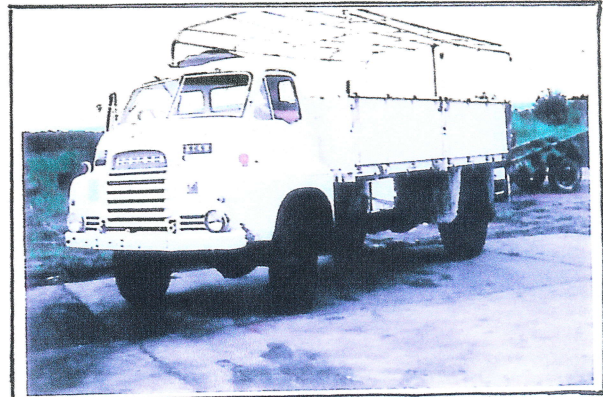
VW-Ambulans med flexibel inredning

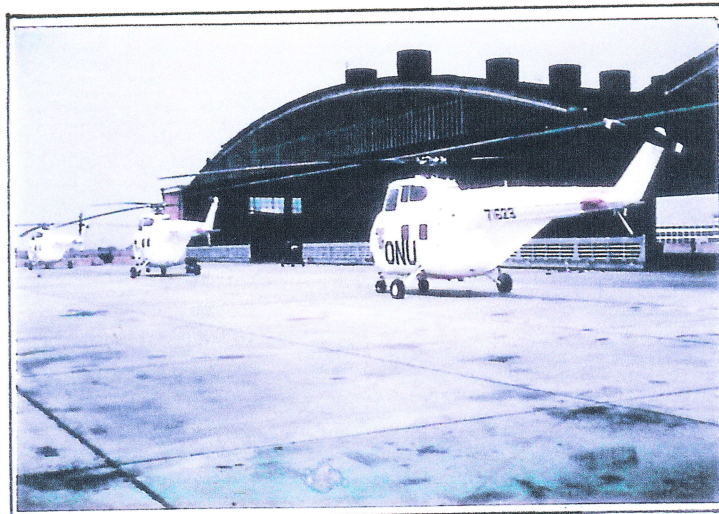
Tgb 1 ton Unimog

Tglb GMC 3 ton, USA

Tglb 3 ton Bedford, England

Helikopter Sikorsky S 55 för 8 pax, USA

Enligt nedan följer en fortsättning på den mångfald av vagnpark vi hade skrapat ihop sedan förbändet kommit till Kaminabasen 1962 under FN's uppladdning före Upprensningensaktionen av Tshombes styrkor.

Bedford tgb 3t som Tankbil 6 kubik

Amerikansk Pansarbil M / 8

Amerikansk Pbv M / 113

Willys jeep ½ ton

VW-buss 1t. inredd som Stab eller Ambulans

KP-bilar, Scania inredda för persontransport